

Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2025

Hlavné závery

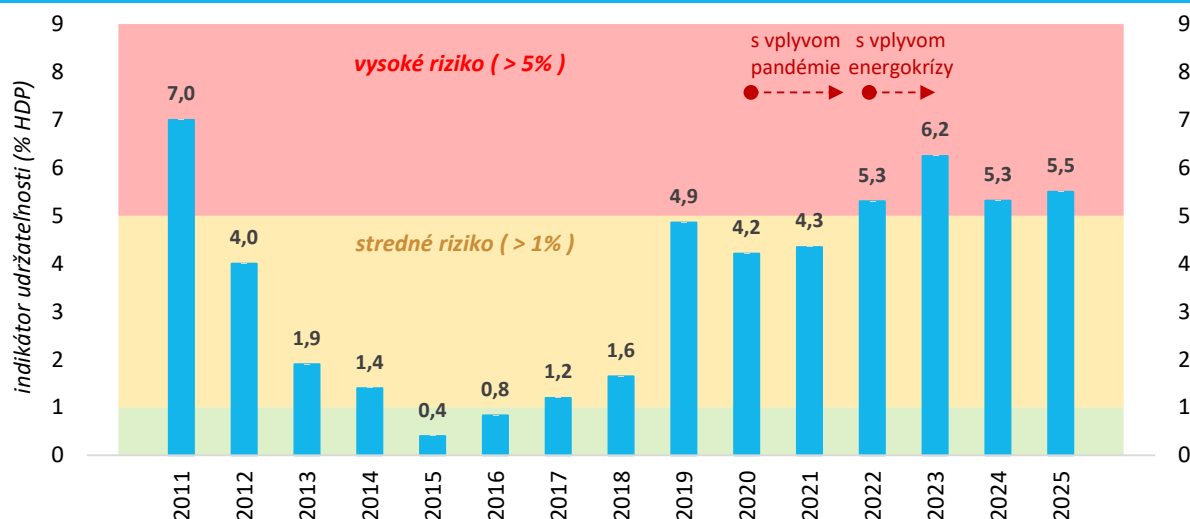
apríl 2026

Slovensko čelí rastúcim výdavkom v dôsledku nepriaznivého demografického vývoja, čo vytvára dodatočný tlak na verejné financie¹, ktoré už v súčasnosti vykazujú mimoriadne vysoké deficity. Vypracovanie správy o dlhodobej udržateľnosti verejných financií patrí medzi hlavné povinnosti Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) stanovené ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti². Správa hodnotí, či nastavenie verejných politík v spojení s predpokladaným demografickým a makroekonomickým vývojom je z pohľadu verejných financií dlhodobo udržateľné.

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií za rok 2025 v pásme vysokého rizika

Základný scenár prezentovaný v tejto správe vychádza z výsledkov hospodárenia Slovenska ku koncu roka 2025 a zohľadňuje vplyvy opatrení schválených v jeho priebehu. **Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti dosiahol úroveň 5,5 % HDP (7,9 mld. eur), čo zodpovedá pásmu vysokého rizika³.** Znamená to, že v roku 2025 nebola dlhodobá udržateľnosť verejných financií dosiahnutá⁴ a fiškálne bremeno sa naďalej presúva na budúce generácie. Na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti by preto bolo potrebné prijať trvalé opatrenia zlepšujúce saldo verejných financií zhruba o 5,5 % HDP. Časť tohto zlepšenia by mohla pochádzať aj zo štrukturálnych reforiem podporujúcich ekonomický rast.

Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti

Zdroj: RRZ

Napriek trom kolám konsolidačných opatrení prijatých v posledných troch rokoch sa ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti výraznejšie nezlepšil a nachádza sa v pásme vysokého rizika. Tento vývoj je

¹ Ďalšie dodatočné riziká vyplývajú aj z potreby adaptácie na klimatické zmeny, tie však nie sú súčasťou tejto správy.
² Rada vypracúva a zverejňuje správu o dlhodobej udržateľnosti vrátane základného scenára a určenia ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti každoročne k 30. aprílu a vždy do 30 dní po prerokovaní programového vyhlásenia vlády a vyslovení dôvery vláde.
³ Ukazovateľ nad 5 % HDP považuje RRZ za vysoké riziko pre dlhodobú udržateľnosť. Ukazovateľ vo výške medzi 1 a 5 % HDP predstavuje stredné riziko.
⁴ Dlhodobú udržateľnosť verejných financií možno považovať za dosiahnutú, ak sa ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti pohybuje v pásme nízkeho rizika, t.j. do hodnoty 1 % HDP. Táto hranica zodpovedá neistote spojenej s dlhodobými projekciami, keď z dôvodu štandardnej aktualizácie predpokladov alebo zlepšovania metodológie môže dochádzať k väčšej zmene ukazovateľa.

výrazne ovplyvnený menej priaznivým makroekonomickým prostredím, ktoré formujú nielen externé faktory (vysoká neistota, obchodné konflikty, geopolitické napätie), ale aj domáce vplyvy. Medzi ne patrí najmä štruktúra konsolidačných balíčkov zhoršujúcich konkurencieschopnosť ekonomiky, ktoré vo veľkej miere tlmia ekonomickú aktivitu aj v strednodobom horizonte.

Zásadnú úlohu zohráva skutočnosť, že popri konsolidačných opatreniach sa prijímali ďalšie opatrenia zvyšujúce výdavky, čím sa oslaboval ich celkový vplyv na deficit a verejný dlh. Navyše, časť konsolidačných opatrení má dočasný charakter. Ak nebudú predĺžené, v najbližších rokoch automaticky prispievajú k rastu deficitu verejných financií. Z tohto pohľadu predstavovali najmä balíčky prijaté v rokoch 2023 a 2025 premárnenú príležitosť na výraznejšie zlepšenie dlhodobej udržateľnosti.

Konsolidácia sa zároveň vo veľkej miere opierala o zvyšovanie príjmov, čo zužuje priestor pre ďalšie nevyhnutné opatrenia. Štruktúra konsolidácie je pritom kľúčová, nemala by oslabovať konkurencieschopnosť ani znižovať investičnú atraktivitu ekonomiky, keďže nižší rast do budúcnosti znamená nižšie príjmy pre štát. Rizikom pre jej pokračovanie je aj správanie vlád a parlamentu vo volebnom roku, keď sa konsolidačné opatrenia zvyčajne neprijímajú. S tým súvisí aj možná únava z konsolidácie, keďže doterajšie tri balíčky neprinesli primerané zníženie deficitu vzhľadom na ich rozsah⁵.

Tento vývoj prebieha v čase, keď sú európske fiškálne pravidlá pre Slovensko nastavené nesprávne a ich formálne plnenie môže byť sprevádzané výrazným nárastom verejného dlhu smerom k úrovni 70 % HDP. Vláda zároveň pristupuje k pravidlám rozpočtovej zodpovednosti skôr formalisticky a sankcie tzv. dlhovej brzdy neplní. V minulom roku neboli Národnej rade SR predložené opatrenia na zníženie dlhu napriek požiadavke ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a predchádzajúce opatrenia sa ukázali ako nedostatočné. Okrem toho vláda neodôvodnene odkladá uplatnenie najvyššej sankcie, ktorou je povinnosť požiadať parlament o vyslovenie dôvery.

Pričiny neudržateľnosti sú v aktuálnom stave verejných financií, ako aj v budúcich nákladoch spojených so starnutím populácie

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol ku koncu roka 2025 historicky najvyššiu úroveň 61,4 % HDP a bol výrazne nad horným limitom stanoveným ústavným zákonom. Štrukturálny primárny deficit verejnej správy, ktorý je priamo určujúci pre dlhodobú udržateľnosť, dosiahol 2,9 % HDP, čo predstavuje mierne zlepšenie oproti roku 2024. To je však v podstatnej časti výsledkom konsolidácie na príjmovej strane prijatej v roku 2024, pričom situáciu zhoršili nové výdavkové opatrenia a samotné hospodárenie vlády najmä v oblasti prevádzkových výdavkov.

Aktuálny stav verejných financií, teda vysoká úroveň štrukturálneho primárneho deficitu a dlh presahujúci horný limit daný ústavným zákonom, negatívne prispieva k dlhodobej udržateľnosti vo

⁵ Vláda pre tri konsolidačné balíčky komunikovala pozitívny dopad na deficit v celkovej výške 7,4 mld. eur (2,0 mld. eur pre balíček pre rok 2024 a 2,7 mld. eur jednotlivo pre balíčky pre rok 2025 a 2026). Podľa aktuálnych prepočtov RRZ je však príspevok týchto opatrení k trvalému zníženiu deficitu nižší, na úrovni 5,0 mld. eur (3,4 % HDP), keďže veľká časť opatrení mala len dočasnú povahu, a zároveň sa viaceré odhady pôvodne kvantifikované MF SR ukázali ako nadhodnotené.

výške 2,7 p.b. Samotný aktuálny deficit dôchodkového systému⁶ sa na tomto príspevku podieľa úrovňou 1,5 % HDP⁷.

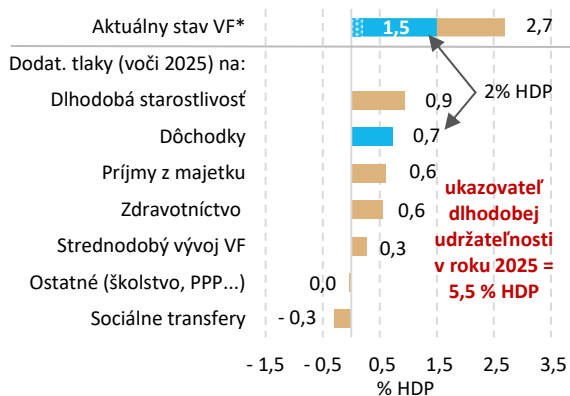
K negatívnemu dlhodobému výhľadu prispieva aj očakávaný nárast výdavkov citlivých na starnutie populácie a iné implicitné záväzky s celkovým príspevkom 2,5 p.b.

Najväčšiu objektívnu potrebu dodatočných výdavkov v kontexte starnutia populácie indikuje oblasť dlhodobej starostlivosti, ktorej nárast sa odhaduje na úrovni 0,9 p.b. Bez dosiahnutia zásadného zlepšenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií bude práve systém starostlivosti o prevažne starších a chorých občanov čeliť najvyššiemu riziku podfinancovania.

Dôjde tiež k nárastu výdavkov na dôchodkový systém (0,7 p.b.). Celkové trvalé zaťaženie verejných financií plynúce z dôchodkového systému tak po sčítaní súčasného (trvalého) deficitu a budúcich nárokov dosahuje 2 % HDP. To predstavuje až 36 % celkového problému dlhodobej udržateľnosti SR.

K zhoršeniu prispievajú aj rastúce náklady na zdravotníctvo a pokles príjmov z majetku (zhodne po 0,6 p.b.). Naopak, mierne pozitívny vplyv má odhadovaný pokles výdavkov na sociálne transfery (0,3 p.b.).

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti v roku 2025 - príspevky

Zdroj: RRZ

*Poznámka: *ide o vplyv počiatočnej rozpočtovej pozície⁸, t.j. štruktúrneho primárneho salda a hrubého dlhu v roku 2025 VF – verejné financie, Ostatné – vplyvy vývoja ostatných, v tabuľke neuvedených položiek bilancie VS v porovnaní s rokom 2025. Vplyv salda dôchodkového systému je v „Aktuálnom stave VF“ vyznačený modrou, vyšrafovaná časť zodpovedá dočasným efektom.*

Konsolidačný balíček z roku 2025 zlepšil ukazovateľ, nové výdavkové opatrenia ho však vykompenzovali

V medziročnom porovnaní sa ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti zhoršil z 5,3 % HDP (revidovaná hodnota za rok 2024) na 5,5 % HDP v roku 2025, teda o 0,2 percentuálneho bodu.

Najvýraznejší pozitívny príspevok vo výške 1,0 % HDP predstavoval konsolidačný balíček schválený na jeseň 2025 s účinnosťou od roku 2026. Balíček zahŕňal najmä zvýšenie zdravotného odvodu

⁶ Dôvod, prečo Rada osobitne poukazuje na príspevok dôchodkového systému, spočíva v tom, že ide o systém založený prevažne na poisťovnom princípe, ktorý by v ešte stále relatívne priaznivých demografických podmienkach nemal vykazovať vysoké deficity.

⁷ Príspevok deficitu dôchodkového systému k hospodáreniu verejnej správy vo výške 1,5 % HDP predstavuje rozdiel medzi odvodovými príjmami od ekonomicky aktívnych osôb (starobné, invalidné a rezervný fond solidarity) a výdavkami na dôchodkové dávky, vrátane minimálnych dôchodkov, rodičovského dôchodku a dávok pre invalidov z mladosti. Výpočet abstrahuje od jednorazových vplyvov a príspevky do druhého piliera považuje za príjmy. Takto upravený deficit izoluje saldo dôchodkového systému od dopadov existencie druhého piliera. Približne 0,2 % HDP z tejto sumy tvoria dočasné výdavkové vplyvy, ktoré by mali v strednodobom horizonte z väčšej časti postupne odznieť.

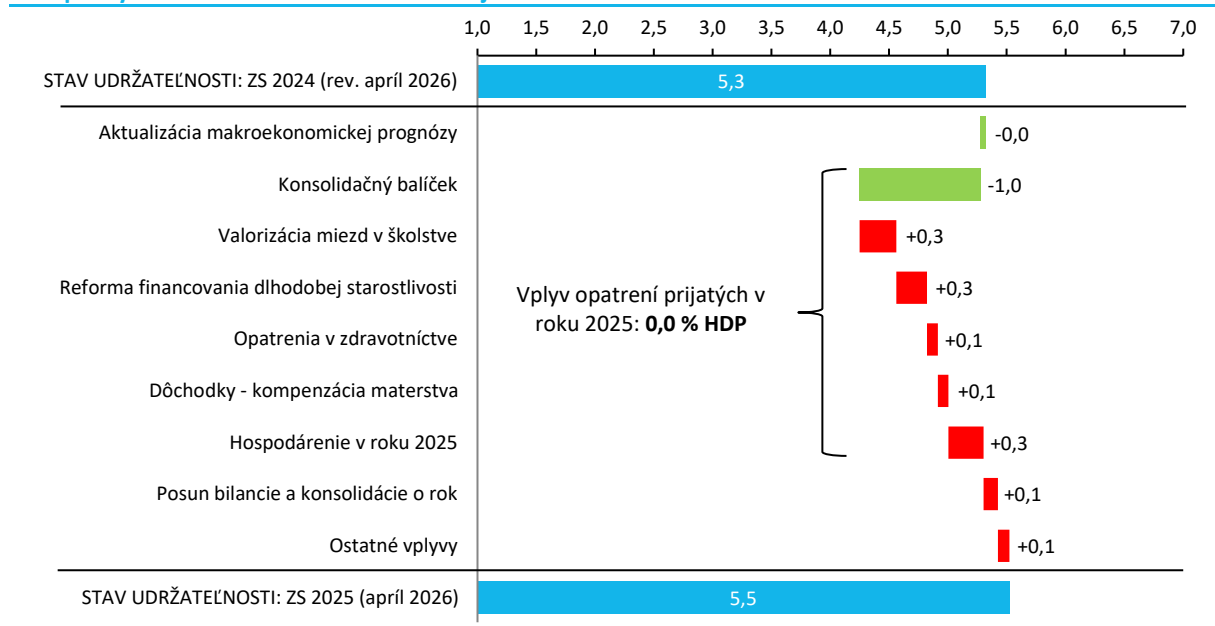
⁸ Pri výpočte vplyvu počiatočnej rozpočtovej pozície je štruktúrne primárne saldo očistené aj o dočasné faktory, ktoré sa neprejavujú v dlhodobej časti základného scenára (napríklad energodotácie). Zároveň sa pri jej výpočte zohľadňuje aj dodatočná potreba konsolidácie z dôvodu, že aktuálna úroveň dlhu k HDP (v roku 2025 išlo o 61,4 % HDP) prevyšuje horný limit dlhu v dlhodobom horizonte (50 % HDP).

zamestnanca o 1 percentuálny bod, zvýšenie progresivity dane z príjmov fyzických osôb, zrušenie odvodových prázdnin a zvýšenie minimálnych sociálnych odvodov u SZČO, zmeny v DPH a zmrazenie miezd štátnych zamestnancov.

Tento prínos bol však vykompenzovaný novými opatreniami zvyšujúcimi výdavky a menej priaznivým výsledkom hospodárenia v roku 2025 voči scenáru nezmenených politík:

- Zvýšenie plátov zamestnancom v školstve o 7 % od septembra 2025 a ďalších 7 % od januára 2026 zhoršilo ukazovateľ o 0,3 % HDP, pretože nebolo plne kompenzované.
- Potrebná reforma financovania dlhodobej starostlivosti zhoršuje ukazovateľ o 0,3 % HDP, keďže takisto nebola kompenzovaná.
- Opatrenia v zdravotníctve a kompenzácia materstva v dôchodkovom systéme prispeli k zhoršeniu zhodne po 0,1 % HDP.
- Výsledok hospodárenia v roku 2025, po očistení o vplyv dočasne nižších investícií a výdavkov na obranu, prispel k zhoršeniu ukazovateľa o 0,3 % HDP. Dôvodom sú predovšetkým vyššie bežné výdavky na prevádzku a nižší výber daní a odvodov.

Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti medzi rokmi 2024 a 2025

Zdroj: RRZ

Aktualizácia makroekonomického výhľadu a nižší rastový potenciál prehlbuje problém s udržateľnosťou

Slovenská ekonomika rastie veľmi pomaly, v rokoch 2025 aj 2026 len okolo 0,8 %, pričom výhľad je poznačený viacerými hrozbami naraz. Konsolidačný balíček na tento rok súčasne tlmí ekonomiku predovšetkým cez zvýšenie odvodového zaťaženia práce. Geopolitické turbulencie, clá a pretrvávajúce vojnové konflikty negatívne ovplyvňujú zahraničný dopyt. Energeticky náročný priemysel s vysokými jednotkovými nákladmi práce stráca konkurencieschopnosť na svetových trhoch.

V strednodobom horizonte by sa ekonomický rast mal zotaviť na úrovne presahujúce 2 % ročne, ale v dlhodobom horizonte bude postupne spomaľovať na zhruba 1 % ročne v období okolo roku 2050, kedy bude kumulatívny pokles pracovnej sily najintenzívnejší.

Konzervatívnejší výhľad ekonomického vývoja sa priamo prejavil v zhoršení dlhodobej udržateľnosti. Samotná aktualizácia makroekonomickej prognózy prispela k zhoršeniu revidovaného ukazovateľa za rok 2024 o 0,6 p.b. Tento vplyv je najvýraznejším jednotlivým faktorom, ktorý stojí za revíziou minuloročného hodnotenia (a zároveň v rovnakej miere ovplyvnil aj hodnotenie roka 2025). Ide najmä o vplyv externých faktorov, ako aj dopadov doterajšej konsolidácie na konkurencieschopnosť ekonomiky do budúcnosti. Verejné výdavky v krátkom a strednom období majú vysokú zotrvačnosť a neprispôsobujú sa zásadnému zhoršeniu potenciálu našej ekonomiky. Niektoré z externých šokov navyše priamo zvyšujú verejné výdavky, napr. energie alebo dôchodky. Preto opakované negatívne makroekonomické šoky takto rýchlo a výrazne zhoršili udržateľnosť verejných financií.

Ďalšími faktormi revízie minuloročného hodnotenia udržateľnosti bolo zhoršenie odhadovaných vplyvov prijatých opatrení (napríklad daň z finančných transakcií sa plní v menšej miere ako sa pôvodne predpokladalo) s príspevkom 0,3 p.b., ako aj menej priaznivý výber daní s príspevkom 0,1 p.b.

Najväčšie riziká súvisia s možnými opatreniami v dôchodkoch, s protirastovou hospodárskou politikou a neodôvodneným odkladaním konsolidácie

Citlivostná analýza ukazuje, že najvýraznejšie riziko prehĺbenia problémov v dlhodobej udržateľnosti by predstavovalo potenciálne zvrátenie reforiem v dôchodkovom systéme, najmä opätovné zastopovanie dôchodkového veku v kombinácii so štedrejšou valorizáciou a zafixovaním miery náhrady nových dôchodkov. Táto kombinácia opatrení má potenciál zhoršiť dlhodobú udržateľnosť o 2,1 p.b.

Dodatočné riziko pre dlhodobú udržateľnosť predstavuje aj pomalé tempo konsolidácie. Pokiaľ by sa cieľ dosiahnutia udržateľnosti rozložil až na 10 rokov⁹, dodatočné náklady plynúce z odkladu konsolidácie by dosiahli približne 0,8 p.b.

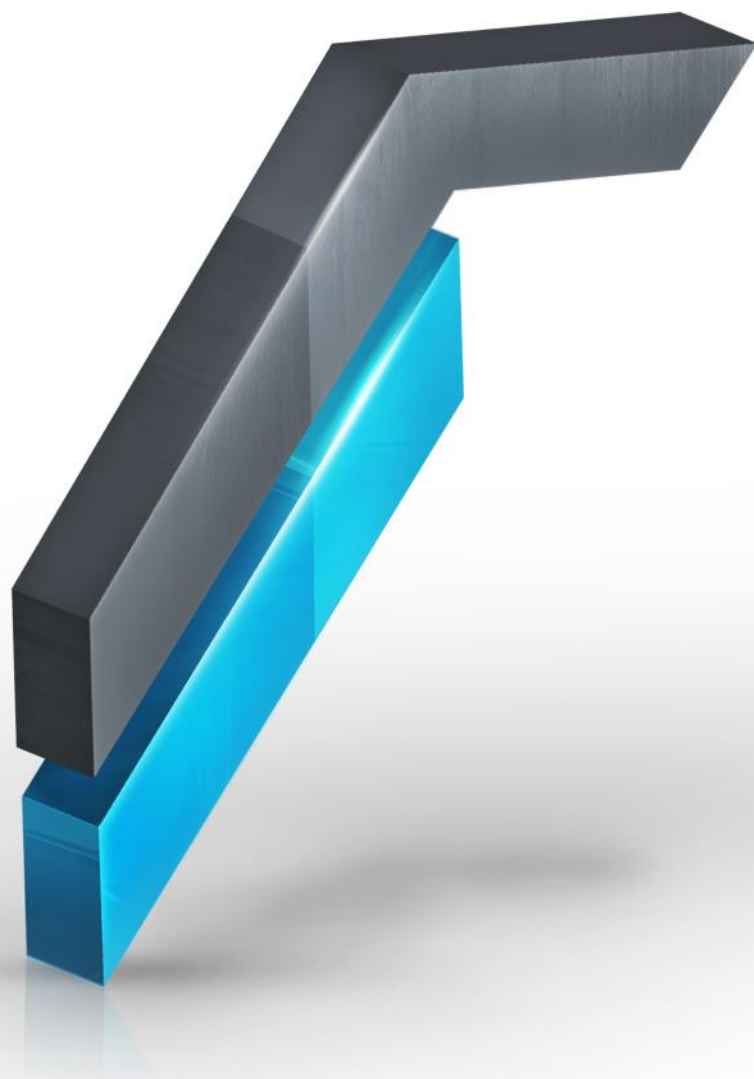
Trvalo nepriaznivejší makroekonomický vývoj, čiže kombinácia vyšších úrokových sadzieb, slabšieho rastu produktivity a vyššej štrukturálnej nezamestnanosti, by ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti zhoršil o ďalších 0,7 p.b.

Fiškálne bremeno prenášame na budúce generácie

Generačné účty potvrdzujú presun fiškálneho bremena na budúce generácie. Priemerný človek narodený v roku 2025 získa z verejných financií počas svojho života o 126 tis. eur viac, ako do nich zaplatí. Žijúca populácia zároveň vytvorí počas zvyšku svojho života dodatočné bremeno vo výške 89,4 % HDP, čo oproti roku 2024 predstavuje nárast o 3 p.b. Ak by budúce generácie mali pokryť tieto záväzky spolu s existujúcim čistým dlhom (54,4 % HDP), každá osoba by počas svojho života musela zaplatiť o 110 tis. eur viac, ako z rozpočtu získa.

Celé znenie Správy o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2025 nájdete tu ([link](#)).

⁹ Pri desaťročnej trajektórii konsolidácie by bolo potrebné každý rok prijať trvalé opatrenia vo výške 0,6 % HDP.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B

Mlyské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk